

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษา ปัจจัยสื่อสารที่มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้าของเยาวชนในสถานศึกษา นี้ใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยทำการสัมภาษณ์เจาะลึกกับนักศึกษาซึ่งทางสถานศึกษามีโครงการบำบัดรักษานักศึกษาที่ติดยาบ้า

รูปแบบการวิจัย

เนื่องจากการศึกษา ปัจจัยสื่อสารที่มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้าของเยาวชนในสถานศึกษา เป็นการศึกษาด้านปรากฏการณ์วิทยา (PHENOMENOLOGY) ซึ่งแนวคิด "ปรากฏการณ์วิทยา" ของ HUSSERL นั้น หมายถึง วิธีการศึกษาโดยให้บุคคลอธิบายถึงเรื่องราวและประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ตนเองประสบทางผัสสัมผัสต่าง ๆ ฐานคติที่สำคัญก็คือมนุษย์เราจะรู้ดีในเรื่องที่ตนเองมีประสบการณ์มาก่อน โดยการรับรู้และรู้ความหมาย ในขณะที่มีสติสัมปชัญญะ นั่นคือ เริ่มแรกความเข้าใจของมนุษย์เกิดจากการรับรู้ ซึ่งสัมผัสผ่านประสบการณ์ต่างกัน ประสบการณ์เหล่านั้น จะผ่านการกลั่นกรองตีความเสียก่อน ซึ่งรายละเอียดของประสบการณ์และการตีความผสมกลมกลืนจนเป็นเนื้อเดียวกัน "การตีความ" จึงเป็นส่วนและสิ่งสำคัญยิ่งในการที่มนุษย์จะเข้าใจถึงประสบการณ์ต่าง ๆ ได้ดังนั้นประสบการณ์จึงมักจะรวมการตีความไว้ด้วยเสมอ

แนวคิดที่เป็นฐานคติที่สำคัญยิ่งอีกประการหนึ่งของปรากฏการณ์วิทยาคือ การแบ่งปันความสำคัญของประสบการณ์ ด้วยการตรวจสอบความหมาย โดยการรับรู้ถ่ายโอนและตรวจสอบกับบุคคลที่ผ่านประสบการณ์เช่นเดียวกันมาแล้ว การตรวจสอบความสำคัญและความหมายของประสบการณ์ว่าเป็นปรากฏการณ์อย่างเดียวกัน โดยการนำประสบการณ์ของแต่ละบุคคลมาแยกแยะพิจารณา วิเคราะห์ เปรียบเทียบ ตรวจสอบหาความคล้ายคลึงและความแตกต่างกัน เพื่อค้นหาประสบการณ์ร่วมที่สำคัญ (นิตา ชูโต , 2540 : 23)

การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาที่ตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า จำนวน 35 คน จากวิทยาลัยเทคนิคสิงห์บุรี อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี โดยทำการสัมภาษณ์เจาะลึก (Depth Interview) นักศึกษาแต่ละคน

การที่เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพราะว่าสถาบันการศึกษานี้มีโครงการบำบัดรักษานักศึกษา ที่เสพยาบ้าอย่างจริงจัง และยินดีที่จะให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ในการที่จะป้องกัน และแก้ไขปัญหายาบ้าในสถานศึกษาได้แพร่หลายออกไป

กลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยต้องการมีคุณสมบัติดังนี้ คือ

1. เป็นนักศึกษาที่เคยเสพยาบ้า กำลังบำบัดรักษา หรือปัจจุบันเลิกเสพยาบ้าแล้วและกำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษาแห่งนี้ด้วย
2. ยินดีที่จะให้ความร่วมมือ ในการพูดคุยสนทนาและเปิดเผยข้อมูลอันเป็นข้อเท็จจริงในวิถีชีวิตของตนและข้อมูลส่วนตัว ตลอดระยะเวลาที่มีการศึกษาวิจัย

ขั้นตอนในการทำวิจัย

1. คัดเลือกผู้ให้สัมภาษณ์ (Key Informants)

ในการคัดเลือกผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีคัดเลือก 2 วิธี คือ

วิธีแรก คัดเลือกผ่าน ครู - อาจารย์ ผู้นำเยาวชนที่ดูแลนักศึกษาที่เลิกเสพยาบ้าแล้ว และสามารถให้การชี้แนะ และแนะนำให้ผู้วิจัยได้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย โดยขอความร่วมมือจาก ครู - อาจารย์ ผู้นำเยาวชน ช่วยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามคุณสมบัติที่ผู้วิจัยต้องการ

วิธีที่สอง โดยวิธี SNOW BALL ซึ่งจะทำได้โดยการที่ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์คนแรก ๆ แล้ว และขอความร่วมมือให้ผู้สัมภาษณ์ช่วยแนะนำเพื่อนคนอื่น ๆ ที่ตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า ได้ จากนั้นผู้วิจัยจึงจะได้ติดตามสัมภาษณ์จนครบจำนวนที่ต้องการ

2. แจ้งเวลานัดหมายกับผู้ให้สัมภาษณ์ ล่วงหน้า 2 สัปดาห์ ใช้เวลาในวันเสาร์อาทิตย์ และวันหยุดราชการ ในการสัมภาษณ์เจาะลึก หรือวันธรรมดาที่นักศึกษาเหล่านี้ต้องเรียนหนังสือ
3. ทำการเจาะลึกผู้ให้สัมภาษณ์โดยใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้นมา
4. เก็บรวบรวมข้อมูล
5. วิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล ไปยังผู้อำนวยการของวิทยาลัยเทคนิคสิงห์บุรี โดยที่ผู้วิจัยเป็นผู้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง สัมภาษณ์เจาะลึกผู้ให้สัมภาษณ์ รายละเอียดไม่ต่ำกว่า 1 ชั่วโมง จนครบทั้ง 35 คน

สถานที่เก็บข้อมูล สัมภาษณ์เจาะลึก

- วิทยาลัยเทคนิคสิงห์บุรี

วิธีการบันทึกข้อมูล

1. จดบันทึก
2. บันทึกเทป

ซึ่งประเด็นในการศึกษาครั้งนี้ คือ

1. ขั้นตอนการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า
2. ปัจจัยด้านสื่อที่มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า
  - 2.1 สื่อบุคคล
  - 2.2 สื่อมวลชน
  - 2.3 สื่อเฉพาะกิจ
3. คุณลักษณะของเนื้อหาสารที่มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า
4. ปัจจัยผู้รับสารที่มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า

ข้อมูลที่ได้จากการบันทึก การสัมภาษณ์เจาะลึกจะนำมาเขียนเป็นรายงาน แยกประเด็นต่าง ๆ ที่ทำการศึกษาไว้ เพื่อวิเคราะห์และเชื่อมโยงไปสู่ข้อสรุปในกลุ่มเป้าหมาย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัย 1 คน
2. แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มเป้าหมาย (ข้อมูลส่วนบุคคล)
3. แนวคำถามที่เกี่ยวข้องกับประเด็นในการศึกษา ซึ่งใช้ในการสัมภาษณ์เจาะลึก (Depth Interview) โดยมีแนวคำถามดังนี้
  - 3.1 ข้อมูลส่วนบุคคล
  - 3.2 ขั้นตอนการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า
  - 3.3 สื่อกับการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า
    - สื่อบุคคล
    - สื่อมวลชน
    - สื่อเฉพาะกิจ
  - 3.4 คุณลักษณะของเนื้อหาสารในการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า
  - 3.5 ปัจจัยผู้รับสารในการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า

การตรวจสอบคุณภาพ

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการวิจัยขึ้นมา โดยให้อาจารย์ที่ปรึกษา และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมที่มีความรู้และความชำนาญ เกี่ยวกับงานวิจัยเชิงคุณภาพ และเรื่องเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งมีการตรวจสอบจากท่านอาจารย์ที่ปรึกษาหลายครั้ง และปรับปรุงเครื่องมือให้เข้ากับงานวิจัยนี้มากที่สุด

ความน่าเชื่อถือของการวิจัย

ในการวิจัย ปัจจัยสื่อสารที่มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้าของเยาวชนในสถานศึกษา นี้ ผู้วิจัยได้พยายามที่จะเข้าถึงเยาวชนที่ตัดสินใจเลิกเสพยาบ้าอย่างแท้จริง โดยมีครูอาจารย์ และเพื่อนของผู้ให้สัมภาษณ์ ที่จะยืนยันและรับรองได้ว่ากลุ่มตัวอย่างเหล่านี้ ตัดสินใจเลิกเสพยาบ้าได้จริง และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึกของเขาเหล่านี้ เมื่อสอบถามก็ครั้งเขาก็สามารถให้ข้อมูลเหมือนเดิม ซึ่งแสดงว่างานวิจัยนี้มีความน่าเชื่อถือ

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปและอภิปรายผล

ผู้วิจัยจะจำแนกประเภทของข้อมูลแต่ละประเด็น ที่ทำการศึกษาในขอบเขตของการวิจัย และนำข้อมูลทุกกรณีมารวมเป็นหมวดหมู่ เพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ในเชิงเหตุผลของทุกปัจจัย และเชื่อมโยงไปสู่การยอมรับพฤติกรรม, ทฤษฎีการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ, ทฤษฎีแรงสนับสนุนทางสังคม, ทฤษฎีความสัมพันธ์ทางสังคม, แนวคิดและทฤษฎีอิทธิพลของสื่อ, แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้, แนวคิดเกี่ยวกับยุทธวิธีของการสื่อสาร และแนวคิดตามหลักพระพุทธศาสนา เพื่ออธิบายปัจจัยสื่อสารที่มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้าของเยาวชนในสถานศึกษา ซึ่งปัจจัยเหล่านั้นเป็นสาเหตุนำไปสู่การเลิกเสพยาบ้าของเยาวชน และ หาข้อสรุปที่สนองตอบต่อวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ รวมทั้งขอเสนอแนะในการนำข้อมูลเบื้องต้นไปใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหายาบ้าที่กำลังแพร่ระบาดอยู่ในสถานศึกษาต่าง ๆ และนำไปเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยโครงการต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กัน